U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Ch. A. E.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2020, č. j. OAM-27/LE-LE05-LE05-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2020, č. j. 41 Az 20/2020 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 3. 2020, č. j. OAM-27/LE-LE05-LE05-2020, žalovaný rozhodl, že pro existenci důvodů podle § 15 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu"), nelze žalobci udělit azyl a pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu mu nelze udělit ani doplňkovou ochranu.

[2] Žalobcovu žalobu proti napadenému rozhodnutí krajský soud zamítl. Neshledal, že napadené rozhodnutí trpělo nepřezkoumatelností. Rovněž jeho výrok považoval za dostatečně určitý. Žalovaný nepochybil ani pokud neposuzoval, zda v případě žalobce existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Za nedůvodnou považoval také námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Nesouhlasil ani s námitkou, podle které zohlednil žalovaný odsouzení žalobce za drogovou trestnou činnost, které se dopustil žalobce na území České republiky; žalovaný tuto skutečnost zohlednil totiž pouze ve vztahu k vyloučení žalobce z doplňkové ochrany podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.").

[4] Stěžovatel namítal, že správní orgán neshromáždil dostatečné a zejména aktuální podklady nezbytné pro věcné posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany a veškerou důkazní tíhu ponechal na stěžovateli. Stěžovatel namítal nedostatečnost a neaktuálnost podkladů, které byly součástí správního spisu, a nedostatečnou aktivitu správního orgánu, avšak krajský soud se těmito námitkami vůbec nezabýval.

[5] Správní orgán podle stěžovatele nemohl konstatovat, že se v případě tvrzení stěžovatele, že došlo k „pobodání" člověka, jednalo o vraždu, aniž by alespoň v doplňujícím pohovoru zjistil další podrobnosti. Správní orgán i krajský soud vycházeli pouze z laických tvrzení stěžovatele, avšak skutečný stav nebyl doposud zjištěn.

[6] Stěžovatel setrval na své námitce týkající se neurčitosti výroku napadeného rozhodnutí. Poukázal na to, že § 15 zákona o azylu obsahuje více skutkových podstat, přičemž správní orgán konkrétně ve výroku žádnou neuvedl.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že řadu námitek ponechal zástupce stěžovatele bez dalšího vysvětlení. Kasační stížnost postrádala konkrétní úvahy o tom, co přesně v napadeném rozhodnutí a v napadeném rozsudku chybí, a jaké konkrétní dopady měly tyto nedostatky na průběh řízení. Napadené rozhodnutí označil za detailní, konkrétní a plně v souladu s platnou legislativou. Rovněž napadený rozsudek netrpěl namítanými vadami. Krajský soud se vyjádřil i k námitce týkající se neurčitosti výroku napadeného rozhodnutí. Polemiku stěžovatele o tom, zda se vůbec jednalo o vraždu, považoval za bezpředmětnou.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 s. ř. s.).

[9] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele" vyložil.

[10] Nejvyšší správní soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., Nejvyšší správní soud se zabýval nejprve tímto důvodem. Bylo by předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by napadené rozhodnutí krajského soudu skutečně nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Nejvyšší správní soud nezjistil, že napadený rozsudek trpí vadami, které podle jeho setrvalé judikatury zakládají důvod

nepřezkoumatelnosti. Na její závěry ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod, pro stručnost odkazuje (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Napadený rozsudek nelze považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Z jeho odůvodnění je zřejmé, že vystihl podstatu věci a při posouzení věci vycházel z relevantních skutečností.

[12] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel přicestoval na území České republiky v roce 2016. Uvedl, že zemi původu opustil v roce 2013; odcestoval do Libye, kde zůstal do roku 2014, a následně do Itálie, kde strávil asi měsíc. Poté odcestoval do Francie, zde setrval 6 měsíců a následně odjel do Švýcarska, kde byl 2 měsíce, a pak jej vrátili do Itálie. Zde se dozvěděl, že musí zemi opustit, a proto odjel do Německa, kde žil asi rok. Pak odjel do České republiky. Uvedl, že o mezinárodní ochranu žádal ve Francii a Švýcarsku, kde mu bylo sděleno, že se musí vrátit do Itálie, neboť ta byla příslušná pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. O mezinárodní ochranu požádal i v Německu, ale dozvěděl se, že má být vyhoštěn, proto odcestoval na území České republiky.

[13] V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že se v roce 2006 připojil na území státu svého původu k jednomu gangu. Poukázal, že následně začala „*válka mezi gangy*“ (na tuto skutečnost poukázal již v prvotním poskytnutí údajů). Uvedl, že má obavy z návratu do vlasti a chtěl by zde zůstat se svou rodinou. Uvedl, že se obává návratu do země původu, neboť by ho mohla zatknout policie a i pokud by ho nechali jít, pak by ho zabili členové jiných gangů. Na otázku, zda při uváděné „válce gangů“ někoho zabil, uvedl, že ano; věděl pouze o jedné osobě, kterou ubodal, ale zranil i další osoby. Blíže však nevěděl. Uvedl, že ve vězení nikdy nebyl, ale že jej hledá policie. Správní orgán stěžovatele upozornil, že v první žádosti o mezinárodní ochranu výše uvedené důvody obav z návratu neuváděl. Stěžovatel k tomu konstatoval, že mu dříve jeden člověk poradil, aby o incidentu nikomu neříkal, ale nyní chtěl říct pravdu. Správní orgán jej pak poučil o tom, že uvedený incident by mohl znamenat, že bude vyloučen podle § 15 a § 15a zákona o azylu z možnosti udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel uvedl, že o této skutečnosti nevěděl, ale že uvedl pouze pravdu. Dále konstatoval, že se chce změnit a být lepším člověkem. Na podporu svých tvrzení nechtěl předložit žádné dokumenty ani jiné materiály.

[14] Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že řízení o udělení mezinárodní ochrany se vyznačuje specifickým rozložením důkazního břemene, a to zejména s ohledem na skutečnost, že pro žadatele o azyl je často nemožné, aby svá tvrzení uváděná během řízení prokázal jinak, než svojí věrohodnou výpovědí. Břemeno tvrzení tedy stíhá v řízení o udělení mezinárodní ochrany samotného žadatele. Pokud jde o břemeno důkazní, to je již rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dospěl k závěru, že v mnoha případech musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, pokud není žadatel ani žalovaný schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává stěžejním důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události došlo podle výpovědi žadatele

(srov. k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2019, č. j. 1 Azs 343/2018 - 28).

[15] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že pro aplikaci vylučující klauzule dle § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu musí být splněno kumulativně několik podmínek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136): 1) čin, z něhož je žadatel podezříván, musí být vážným nepolitickým zločinem nebo zvlášť krutým činem, 2) musí být splněno časové omezení (čin, který byl spáchán před vydáním rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany), 3) musí být spáchán mimo území státu, v němž se cizinec domáhá udělení azylu. Naproti tomu v případě aplikace vylučující klauzule ve vztahu k udělení doplňkové ochrany dle § 15a písm. b) není nutné naplnit časovou ani místní podmínku, přičemž tato klauzule se vztahuje i na politické trestné činy.

[16] Předpokladem pro aplikaci všech vylučujících klauzulí dle § 15 odst. 1 jakož i § 15a odst. 1 zákona o azylu je dále existence důvodného podezření.

[17] Standard důvodného podezření (nebo také „vážné důvody se domnívat“) v obecné rovině vyjadřuje, nakolik musí být rozhodující orgán přesvědčen o určité skutečnosti. Žalovaný tak musí prokázat, že „existují vážné důvody se domnívat“, že se žadatel dopustil jednoho z činů definovaných v § 15 odst. 1 písm. a) až c) zákona o azylu. Výše uvedený standard však, vzhledem ke specifickým podmínkám v řízení o mezinárodní ochraně, nedosahuje intenzity trestního standardu „nade vší pochybnost“. „*Tento relativně nízký důkazní standard se ale vztahuje pouze na skutkovou otázku (zda žadatel daný čin spáchal), a nikoliv na otázku právní (zda žadatel spáchal např. válečný trestný čin). Právní klasifikace daného činu musí být postavena najisto*.“ Viz Kosař, D. a kol. Zákon o azylu. Komentář. Wolters Kluwer, Praha, 2010 s. 209.

[18] Nejvyšší správní soud se důkazním standardem pro řízení o mezinárodní ochraně zabýval již několikrát, např. v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, zdůraznil, že: „*Řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, čj. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003 - 89; a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007 - 63), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu), a tím, že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu*“.

[19] Lze shrnout, že důkazní standard *důvodné podezření*, resp. *vážné důvody* se domnívat, který je u všech vylučujících klauzulí shodný, je nižší než standard v trestních věcech. Z výše citovaného rozsudku č. j. 4 Azs 60/2007 - 136, se podává, že se tento standard „pohybuje“ okolo hranice 50 % pravděpodobnosti. K naplnění „důvodného podezření“ musí být k dispozici jasné, přesvědčivé a věrohodné důkazy, v judikatuře některých států označované jako silné důkazy a nikoliv pouhé domněnky. Půjde např. o přiznání žadatele o udělení mezinárodní ochrany, svědectví jiných osob (pokud vyjádření žadatele nebyla věrohodná), není však nutné, aby byl žadatel odsouzen či

obviněn z vážného trestného činu (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2019, č. j. 4 Azs 352/2019 - 36, nebo ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 405/2017 - 30).

[20] Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel z výpovědi stěžovatele, neboť mu stěžovatelem nebyly předloženy žádné jiné důkazy. Zároveň neshledal, že by měl o výpovědi stěžovatele jakkoli pochybovat, neboť ten uvedl skutečnosti týkající se jeho problémů v zemi původu jak do žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tak v následném pohovoru, kde byl správním orgánem tázán na konkrétní okolnosti jeho obav z návratu do státu původu. Dle svých slov je hledán tamní policií pro to, že ubodal jednoho člověka a několik dalších zranil. Nebylo proto povinností správního orgánu, aby zjišťoval další okolnosti této věci v případném dalším pohovoru, neboť stěžovateli byl dán dostatečný prostor, aby uvedl konkrétní skutečnosti v jím tvrzeném příběhu, a žalovaný se taktéž na podrobnosti jím tvrzených skutečností doptával. Námitka stěžovatele, podle které měl správní orgán zkoumat, zda neexistovaly například polehčující okolnosti, tak není pro uvedené namístě. Břemeno tvrzení tížilo stěžovatele a bylo pouze na něm, aby žalovanému poskytl dostatek informací. Stěžovatel se sám k ubodání příslušníka jiného gangu doznal a uvedl také, že poranil několik dalších osob. Sám také tvrdil, že se obává pronásledování policií a členy jiného gangu, kteří se mu budou chtít pomstít. Svou výpovědí proto založil důvodné podezření, že se dopustil vážného nepolitického zločinu, který byl blíže rozebrán žalovaným v napadeném rozhodnutí. Krajský soud proto nepochybil, pokud námitku stěžovatele zamítl.

[21] Není ani pravda, že se krajský soud nezabýval námitkou týkající se nedostatku aktuálních podkladů o zemi původu stěžovatele. Krajský soud se obecně k námitkám směřujícím k posouzení existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany vyjádřil v bodě 18. napadeného rozsudku, přičemž poukázal na usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119), v němž konstatoval, že „*[j]estliže v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany bude zjištěn některý z důvodů uvedených v § 15 nebo § 15a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany), rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany; není dále povinno zjišťovat případnou existenci důvodů uvedených v § 12 (důvody udělení azylu) nebo § 14a (udělení doplňkové ochrany) uvedeného zákona*“. Nebylo proto povinností žalovaného dále zkoumat a zjišťovat případnou existenci důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a nebylo ani jeho povinností blíže zkoumat situaci v zemi původu stěžovatele, neboť dospěl k závěru, že v případě stěžovatele je třeba přistoupit k využití vylučující klauzule podle § 15 zákona o azylu.

[22] Stěžovatel znovu zopakoval, že považoval výrok napadeného rozhodnutí za neurčitý, neboť žalovaný v něm neodkázal na konkrétní skutkovou podstatu § 15 zákona o azylu. Krajský soud posoudil tuto námitku v bodě 17. napadeného rozsudku. Uvedl, že by bylo vhodnější, pokud by žalovaný ve výroku uvedl konkrétní ustanovení (včetně odstavce a písmene), podle kterého rozhodl. Nezákonnost napadeného rozhodnutí však tato skutečnost sama o sobě nezapříčinila. Odkázal k tomu na rozsudek Nejvyššího správního soudu, dle kterého omezí-li se výčet právních ustanovení jen na paragraf právního předpisu, namísto přesnějšího odkazu na jeho ustanovení podle podrobnějšího členění, nejde o tak závažný nedostatek, který by sám o sobě vedl

k nezákonnosti správního rozhodnutí (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 - 25). Ustanovení § 15 zákona o azylu stanoví důvody, které vylučují, aby byla cizinci udělena mezinárodní ochrana (tzv. vylučující klauzule). Člení se přitom do jednotlivých kategorií, které specifikují jednotlivé spáchané skutky a stanovují další podmínky pro jejich užití. Je však zjevné, že už pouze samotná skutečnost, že je naplněna některá ze skutkových podstat tohoto ustanovení, svědčí o tom, že je zde důvod pro užití vylučující klauzule. Pro věc je podstatné, že žalovaný označil konkrétní skutečnosti vedoucí k aplikaci § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu v odůvodnění napadeného rozhodnutí, z něhož je zřejmé, jaké úvahy v tomto směru žalovaný učinil a rovněž zařadil stěžovatelem uvedená tvrzení pod konkrétně specifikované ustanovení. Tuto skutečnost konstatoval správně rovněž krajský soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud vzhledem ke shora uvedenému neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu